

نحوه استخراج شاخص‌های سلامت از سامانه سینا مراقبت و سلامت به سبک دیجیتال

مقدمه

امروزه نقش و اهمیت داده‌های بهداشتی پردازش شده در برنامه‌ریزی، مدیریت و ارزشیابی برنامه‌های بهداشتی برکسی پوشیده نیست؛ به نحوی که با داشتن اطلاعات مناسب، هر تصمیم‌گیرنده‌ای در هر سطحی قادر خواهد بود با تعیین وضعیت موجود، شناسایی سریع مشکلات و یافتن راه‌حل‌ها و انجام مداخلات بتواند اهداف و مقاصد مناسب را برای آینده تعیین کند و منابع ارزشمند انسانی و مالی را برای دستیابی به اهداف به طور هوشیارانه به کار گیرد. بدون شک داشتن اطلاعاتی با اعتبار^۱، قابل اعتماد^۲، بهنگام^۳ و قابل مقایسه^۴ درباره سلامت جامعه مانند اطلاعات مرگ‌ومیر، ابتلای بیماری‌ها و عوامل خطر و... از ضروریات اصلی اولویت‌بندی و

دکتر زهرا ایزدی

رئیس گروه آمار و تحلیل عملکرد معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی مشهد

مریم خواجه نژاد

کارشناس آمار معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی مشهد

اهداف آموزشی

امید است خوانندگان محترم پس از مطالعه مقاله:

- دلایل اهمیت تکمیل صحیح فرم‌های مراقبتی و ثبت اطلاعات هویتی را توضیح دهند.
- نحوه استخراج شاخص‌ها در سامانه سینا را شرح دهند.

1. Valid 2. reliable 3. Timely 4. Comparable

شاخص، در قسمت پنل شاخص‌های سیمای سلامت بارگذاری شده‌اند. در این قسمت، شاخص‌ها با قابلیت فیلتر نوع منطقه، ملیت، جنسیت و تعیین چارت به شکل ماهانه، ۳ ماهه، ۶ ماهه، ۹ ماهه و سالانه بارگذاری شده است. جهت استفاده از شاخص‌های بارگذاری شده در پنل شاخص‌های سیمای سلامت ابتدا باید از منوی «گزارشات» (گزارش‌ها)، پنل شاخص‌های سیمای سلامت را انتخاب کنید.

در این قسمت چهار شیت قابل مشاهده است: شیت لیست شاخص‌ها، شاخص‌ها به تفکیک، اکسل شاخص‌ها و اکسل به تفکیک نوع منطقه.

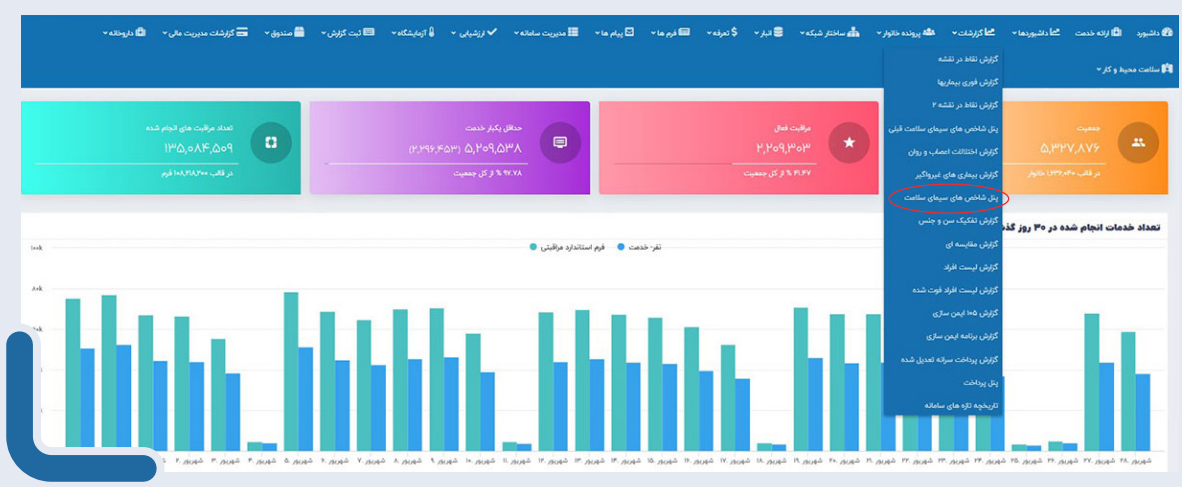
برای مشاهده تمام شاخص‌های یک دوره زمانی در یک صفحه می‌توان از شیت لیست شاخص‌ها استفاده کرد. دقت کنید که حین کار باید دوره زمانی را مشخص کنید. به عنوان مثال اگر شاخص‌های سالانه ۱۴۰۰ را بخواهیم باید سال ۱۴۰۰ و دوره سالانه را انتخاب کنیم. همچنین برای مشاهده شاخص‌های ماهانه در ماه اردیبهشت ۱۴۰۱ می‌بایست سال را ۱۴۰۱ با انتخاب علامت کنار ۱۴۰۱، ماه را ۲ و دوره را ماهانه انتخاب کرد. ناگفته نماند که در این قسمت می‌توانید تفکیک‌های شاخص‌های پزشکی خانواده می‌توان در قسمت نوع منطقه روستای اصلی، قمر، سیار، عشایر و پزشکی خانواده را انتخاب کرد.

برنامه‌ریزی برنامه‌های سلامت است. اگر این اطلاعات با اعتبار و بهنگام با روش‌های مناسب و کم هزینه‌ای به دست آیند می‌توانند به عنوان بستری برای انجام مطالعات و تحلیل‌های اپیدمیولوژی مورد استفاده قرار گیرند.

بر همین اساس است که امروزه نظام‌های اطلاعاتی در سازمان‌ها به عنوان اعضای حسی مدیریت به حساب می‌آیند و مدیران را در ترسیم نمای فعلی و دورنمای راهبردی سازمان کمک می‌کنند؛ لذا یک نظام اطلاعاتی مناسب می‌تواند شواهد لازم برای تصمیم‌گیری و ارزیابی عملکرد مدیریت سازمان را فراهم کند. مدیران آگاه و آشنا به چرخه نظام گردش آمار و اطلاعات می‌باید نظامی را مستقر کنند که با جمع‌آوری، تجزیه و تحلیل و تفسیر داده‌ها و تهیه اطلاعات مفید بتوانند تصمیم‌سازی و سیاست‌گذاری صحیح را پایه‌ریزی کنند. در یک نظام آماری بایستی در هر زمان دسترسی به اطلاعات آماری مربوط، تجزیه و تحلیل مناسب آن، مقایسه با اطلاعات گذشته و پیش‌بینی وضعیت آینده وجود داشته باشد. راه‌اندازی سامانه‌های پرونده الکترونیک سلامت، امکان گزارش‌گیری داده‌ها و تحلیل گزارش‌ها در همین راستا انجام شده است.

سامانه سینا

در سامانه «سینا» شاخص‌های سلامت با توجه به دستورالعمل‌های وزارتی تعریف شده جهت احصای

بدون شک داشتن اطلاعاتی با اعتبار، قابل اعتماد، بهنگام و قابل مقایسه درباره سلامت جامعه مانند اطلاعات مرگ و میر، ابتلای بیماری‌ها و عوامل خطر و... از ضروریات اصلی اولویت‌بندی و برنامه‌ریزی برنامه‌های سلامت است.

اگر شاخص‌های یک مرکز یا واحد خاص مورد نظر باشد می‌توان از قسمت HCT نام مرکز یا پایگاه مورد نظر را انتخاب کرد. به این شکل که روی علامت کنار نام شهرستان کلیک کرده تا نام مراکز باز شود سپس مرکز مورد نظر انتخاب می‌شود.

در صورتی که بخواهیم برای یک شاخص خاص، زیرمجموعه را با هم مقایسه کنیم از شیت شاخص‌ها به تفکیک استفاده می‌کنیم.

چون پیش‌فرض بر روی مراقبت فعال است ابتدا می‌بایست تیک مراقبت فعال را برداشته و بعد عنوان شاخص «مراقبت فعال» را حذف کرد. سپس قسمتی از

نتیجه گیری

با توجه به بارگذاری گزارش‌ها و شاخص‌ها در سامانه پرونده الکترونیک سینا نیازی به تکمیل فرم‌های کاغذی آماری در واحدهای بهداشتی نیست. همچنین خطاهای انسانی در شمارش و ثبت آمار که همیشه وجود داشته است حذف می‌شود.

پیشنهادها

با توجه به این‌که وجود این قابلیت باعث صرفه جویی در وقت کاربران و مدیران شده و به شکل خودکار شاخص‌ها براساس اطلاعات حاصل از فرم‌های مراقبتی ثبت شده، محاسبه می‌شود و به منظور افزایش دقت و صحت شاخص‌ها پیشنهاد می‌شود کاربران ضمن پیگیری ثبت کامل اطلاعات در سامانه پرونده الکترونیک، دقت کافی در کیفیت اطلاعات ثبت شده نیز داشته باشند.

عنوان شاخص مورد نظر را جست‌وجو کرد. نکته قابل توجه این است که قبل از جست‌وجوی عنوان شاخص، می‌بایست دوره و زمان شاخص را انتخاب کرد سپس شاخص را جست‌وجو کرد. شاخص به تفکیک واحدهای زیرمجموعه در نمودار سمت راست تصویر قابل مشاهده است.

در شیت اکسل شاخص‌ها می‌توان کلیه شاخص‌های یک دوره خاص را به تفکیک مراکز یا پایگاه‌ها/خانه‌های بهداشتی، در یک قسمت مشاهده یا با کلیک بر روی ... گزارش مربوط را به فایل اکسل منتقل کرد.

در شیت اکسل به تفکیک نوع منطقه می‌توان مقادیر هر شاخص را به تفکیک منطقه (شهر، روستا، پزشک خانواده، کلان‌شهر، حاشیه شهر، شهر زیر ۲۰ هزار، ۲۰ تا ۵۰ هزار و ۵۰ تا ۵۰۰ هزار و بالای ۵۰۰ هزار نفر) در کنار هم مشاهده کرد. کاربرد این شیت بیشتر برای مشخص کردن تفکیک منطقه در سطح شهرستان یا دانشگاه است.

منبع: محتوای آموزشی، معاونت بهداشت دانشگاه علوم پزشکی مشهد، پاییز ۱۴۰۱